

การพัฒนารูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพะเยา

The Development of Teacher Competency Teaching Model for Student Self Creative Knowledge in Basic Schools, Phayao Province

เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ^{1*}
Ketsaraphan punsrigate Khongjarean^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนการสอน พัฒนารูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครู และประเมินผลรูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนาโดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพะเยา โดยการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและผู้บริหาร จาก 18 สถานศึกษา รวมจำนวน 1,000 คน เพื่อสร้างรูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครู ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครู โดยสังเคราะห์ข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษานิเทศก์และนักวิชาการ จำนวน 20 คน ระยะที่ 3 ประเมินผลรูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยครูและนักเรียน จาก 18 สถานศึกษา จำนวน 180 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่าง ควอตีล และค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มี 5 กระบวนการ คือ การวิเคราะห์หลักสูตร การออกแบบการสอน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ซึ่งปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่พบ คือ ปัญหาความแตกต่างระหว่างผู้เรียน นักเรียนขาดทักษะและกระบวนการไม่สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาไปเนื้อหาสาระอื่นๆ และปัญหาครูผู้สอน ได้แก่ การขาดทักษะการสอน เทคนิคและกระบวนการสอน รวมทั้งปัญหาความไม่ต่อเนื่องของการเรียนการสอน ดังนั้นสาระสำคัญคือ การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองนั้นความรู้ไม่ใช่มาจากการสอนของครูหรือผู้สอนเพียงอย่างเดียว แต่ความรู้จะเกิดขึ้นและถูกสร้างขึ้นโดยผู้เรียนเอง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง (Learning by Doing) 2) รูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครู มีองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน เอกสารประกอบได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนตามแนวคิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง 3) ผลการประเมินรูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครู พบว่า ครูผู้สอนที่ใช้รูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองมีค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนความรู้ความเข้าใจการวิเคราะห์หลักสูตร การออกแบบการสอน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลสูงกว่าครูผู้สอนที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้การสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

¹อาจารย์ ดร. ประจำวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

*Corresponding author; email: bunthi_ta@hotmail.com

¹Lecturer Dr., School of Education, University of Phayao

พบว่า เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ค้นพบสาระสำคัญหรือองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง อันเกิดจากการได้ศึกษาค้นคว้าทดลอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริง ทำให้ผู้เรียนรักการอ่าน รักการศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้

คำสำคัญ: รูปแบบสมรรถนะด้านการสอน สมรรถนะด้านการสอน การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

Abstract

This research aims to study the current state and problems of teaching for student self creative knowledge, to develop the teaching competency model for teacher to emphasize on student self creative knowledge in basic schools, Phayao Province, and to evaluate the teaching competency model. The study included three phases. The first phase was to survey the current state and problems of teaching for student self creative knowledge from the population which were 1000 teachers and administrators of 18 schools, and to draw out the teaching competency model for teacher. The second phase was to develop the teaching competency model for teacher by synthesis of approaches and theories from the related documents and research, and to assess its appropriatedness by 20 academic supervisors and scholars. The third phase was to evaluation of the teaching competency model for teacher to emphasize on student self creative knowledge by 180 teachers and students of 18 schools. Data was collected by questioniers and analyzed by Median, Interquatile Range, Mean, and Standard Deviation. The results were as follows. 1) The current state and problems of teaching for student self creative knowledge was divided into five dimensions: curriculum analysis, instructional design, lesson plans writing, learning activities, and measurement and evaluation. In addition, the problems in teaching were reveal the problem of the differences between students, students' lack of the skills, and lack of linking between learning groups. Furthermore, there were problems of teacher's lack of teaching skill, techniques, and process, and also the problem of discontinuity of teaching. Most important, learning that emphasizes on student self creative knowledge would not only success by the teacher, but knowledge would exit in student and also be created by student themselves. Therefore, the learning would be better in case of learning by doing. 2) The teaching competency model for teacher to emphasize on student self creative knowledge in basic schools, Phayao Province was developed comprised of four components: principle, objectives, teaching and learning process, and teaching and learning in the classroom. The supplement material was the manual of teaching competency model for teacher to emphasize on student self creative knowledge. 3) The evaluation results showed that the teachers who used the teaching competency model for teacher to emphasize on student self creative knowledge got the mean scores in curriculum analysis, instructional design, lesson plans writing, learning activities, and measurement and evaluation higher than the teachers who used the general teaching model with .05 statistically significant difference and so was the normal study. The opinion of students toward activities that focused on teaching students to construct knowledge for themselves, the findings were confirmed that those activities allowed the students to discover signification and new knowledge by themselves through research, experiment, knowledge sharing, and real practice. Last but not least, the launching model caused students love reading, love research, and create skills in finding the knowledge.

Keywords : Teaching Competency Model, Teaching Competencies, Self Creative Knowledge.

บทนำ

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันยังมุ่งเน้นการสอนที่ครูเป็นศูนย์กลางจึงไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากสภาพแวดล้อมในชุมชนและสังคม ผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้จากสภาพจริงหรือจากการปฏิบัติจริง (Ministry of

Education, 2002 : 10) และครูยังยึดการสอนโดยเป็นผู้ให้ความรู้เพียงฝ่ายเดียว เน้นการเรียนการสอนในห้องเรียน ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ไม่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งการจัดการเรียนการสอนยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีลักษณะ “มองกว้าง คิดไกล ใฝ่รู้” พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน คือ การนั่งฟังจดบันทึก การสอนจะให้ผู้เรียนมีคุณภาพนั้นจะต้องเตรียมสื่อ กิจกรรม แหล่งข้อมูลที่หลากหลายให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มาก เน้นกระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม นำความรู้ไปใช้ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ (Office of the National Education Commission, 2002 : 47) ทำให้แนวคิดในการจัดการศึกษาทุกระดับ ต้องมีความทันสมัยและปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับยุคของสังคมแห่งการเรียนรู้ รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคล ในแต่ละองค์กร จากรายงานการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาของการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษาของสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่าปัญหาอุปสรรคของการปฏิรูปการเรียนรู้ในด้านการเปลี่ยนพฤติกรรม การจัดการเรียน การสอนของครูที่ให้นสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องใช้เวลาในการปรับเปลี่ยน เนื่องจากจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องเรียนมีจำนวนมาก ครูมีภาระงานมาก ทำให้ครูไม่สามารถจัดเตรียมการสอนที่มีประสิทธิภาพ สำหรับข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรมีการติดตามผลเพื่อให้ทราบผลดีและปัญหาอุปสรรค นำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพทุกระดับ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนารูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งการจัดการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองนี้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจใหม่ ช่วยผู้เรียนสร้างความรู้ความทึบยอดที่ยังไม่สมบูรณ์ให้สมบูรณ์ ช่วยนักเรียนตรวจสอบความเข้าใจ สร้างแผนผังความคิด (Concept Mapping) ซึ่งครูเป็นหน่วยหนึ่งในสถานศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนและพัฒนากิจการการศึกษาในสถานศึกษาให้เป็นระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป นอกจากนี้การพัฒนารูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ของสถานศึกษารุ่นพื้นฐานจังหวัดพะเยา ยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษารุ่นพื้นฐานและส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในจังหวัดพะเยาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งยังสามารถเป็นแนวทางให้กับสถานศึกษาในจังหวัดอื่นๆ และภูมิภาคนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จังหวัดพะเยา เพื่อแก้ปัญหาการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดวิเคราะห์ได้ นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการสามารถนำไปเป็นต้นแบบในการพัฒนาสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รุ่นพื้นฐาน และสถานศึกษาสังกัดอื่นๆ เพื่อแก้ปัญหาวิกฤตการณ์การศึกษาไทยบนเส้นทางปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2558 - 2564

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองของสถานศึกษารุ่นพื้นฐานจังหวัดพะเยา
2. เพื่อการพัฒนารูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ของสถานศึกษารุ่นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา
3. เพื่อศึกษาประเมินผลการใช้รูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของสถานศึกษารุ่นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพะเยา มีขั้นตอนสำคัญ 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพะเยา มี 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

ขั้นที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันการและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำมาสรุปลงในตารางสรุปการวิเคราะห์เอกสาร

ขั้นที่ 2 สurveyความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

กลุ่มประชากร ได้แก่ ครูและผู้บริหารของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดพะเยา จำนวน 18 สถานศึกษา ได้แก่ ครู จำนวน 982 คน และ ผู้อำนวยการ จำนวน 18 คน รวมทั้งสิ้น 1,000 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา มี 4 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

ขั้นที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน

ขั้นที่ 3 การสร้างรูปแบบการเรียนการสอนและจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบ

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงรูปแบบ

กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิมาจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางด้านหลักสูตรและการสอน การวิจัย ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการที่มีความรู้ความสามารถ จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อตรวจสอบรูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่ามัธยฐาน(median) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา มี 2 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 การประเมินผลการใช้รูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา

ขั้นที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

กลุ่มประชากร ใน ประกอบด้วย ครูและนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดพะเยา จำนวน 18 สถานศึกษา รวมจำนวนทั้งสิ้น 180 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินสมรรถนะการสอน และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพะเยา การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) พบว่า สภาพปัจจุบัน และ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพะเยา มี 5 กระบวนการ คือ

1.1 การวิเคราะห์หลักสูตร ซึ่งได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตร เป็นการพิจารณารายละเอียดของจุดมุ่งหมายและ เนื้อหา แล้วพิจารณาความสัมพันธ์ทั้งจุดมุ่งหมายและเนื้อหาเพื่อนำมาวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการสอบ เพื่อ ใช้ในการวางแผน กำหนดขอบเขตและควบคุมการบริหารการสอนและการสอบ ให้ได้สัดส่วนสัมพันธ์กันอย่างสมดุล และสมบูรณ์ ตามความคาดหวังเพื่อให้การดำเนินการสอนและการสอบให้เป็นไปตามสัดส่วนของระยะเวลาตามความสำคัญของเนื้อเรื่อง และ ของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และแสดงสัดส่วนของความสำคัญเป็นปริมาณตัวเลขของแต่ละเนื้อหาวิชาและแต่ละพฤติกรรมที่ สัมพันธ์กันตามความมุ่งหมายและตามที่หลักสูตรต้องการ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาความเที่ยงตรงของข้อสอบทั้งในด้าน เนื้อหาวิชา

1.2 การออกแบบการสอน หมายถึง หลักการหรือศาสตร์ในการกำหนดรายละเอียดของรายการต่าง ๆ อย่างเป็น ระบบเพื่อพัฒนา ประเมินและทำนุบำรุง รักษาให้คงไว้ของสภาวะต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ต่อไป

1.3 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการ ปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียน การสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ และจุดหมายของหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือ ผลของการเตรียมการวางแผนการจัดการเรียน การสอนอย่างเป็นระบบโดยนำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา และกระบวนการเรียนรู้ โดยเขียนเป็นแผนการ จัดการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามศักยภาพของผู้เรียน

1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ วิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วย ตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเองและได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ซึ่ง แนวคิดการจัดการศึกษานี้เป็นแนวคิดที่มีรากฐานจากปรัชญาการศึกษาและทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่อง ยาวนาน และเป็นแนวทางที่ได้รับการพิสูจน์ว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามต้องการอย่างได้ผล

1.5 การวัดและประเมินผล ซึ่งได้แก่กระบวนการกำหนดตัวเลขให้กับสิ่งที่ต้องการจะวัด โดยค่าที่ได้สามารถ บ่งชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของคุณลักษณะนั้นอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการในการตัดสินใจของผู้ประเมิน เพื่อจะตีค่า ตีราคา หรือให้คุณค่าแก่คุณลักษณะของคน สัตว์ สิ่งของ และสิ่งที่เป็นนามธรรม โดยข้อมูลที่ได้จากการวัดผล เป็นส่วนประกอบใน การตัดสินใจ เปรียบเทียบกับเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีหลักเกณฑ์และอาศัยการตัดสินใจที่มีคุณธรรม

2. การพัฒนารูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา

2.1 หลักการ

- 2.1.1 ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้
- 2.1.2 ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำในการเรียนรู้เอง
- 2.1.3 การเรียนต้องเกิดขึ้นในบริบทตามสภาพจริง
- 2.1.4 ผู้เรียนจะต้องสร้างความรู้จากการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนตามสภาพจริงหรือเสมือนจริง
- 2.1.5 การเรียนรู้เกิดจากการสร้างความรู้โดยการมีส่วนร่วมกันในกลุ่ม

2.1.6 ผู้เรียนจะต้องมีกิจกรรม การฝึกหัดงานและการฝึกประสบการณ์ตามสภาพจริง

2.1.7 การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการสะท้อนความคิดและแลกเปลี่ยนประสบการณ์

2.1.8 มีการเรียนรู้และการฝึกหัดงาน เพื่อให้เกิดการสร้างความรู้ร่วมกัน

2.1.9 มีการแสดงความรู้โดยการพูดหรือการเขียน

2.1.10 ผู้สอนต้องมีบทบาทในการอำนวยความสะดวก เป็นผู้ชี้แนะชี้แนะ ให้การประคับประคองเสริมต่อการเรียนรู้ หลักการของรูปแบบด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

2.1.10.1 การเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยจะเกิดขึ้นได้ดี หากผู้สอนดำเนินการสอนแบบฮิวริสติกส์ คือ การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก รวมทั้งฝึกกลวิธีในการเรียนรู้และควบคุมการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.1.10.2 การเรียนรู้จากการสังเกตและประสบการณ์ตรงพร้อมได้รับคำชี้แนะ ความช่วยเหลือ การเสริมต่อการเรียนรู้จากครูจะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาจากขั้นที่เป็นอยู่ ไปขั้นที่สูงขึ้น

2.1.10.3 การกำหนดภาระงานที่เพิ่มความซับซ้อนและหลากหลายจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะไปตามลำดับ

2.1.10.4 การสะท้อนผลการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจและมีการพัฒนาตนเองต่อเนื่องไป

2.1.10.4.1 การเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยจะเกิดขึ้นได้ดี หากผู้สอนดำเนินการสอนแบบฮิวริสติกส์ คือ การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก รวมทั้งฝึกกลวิธีในการเรียนรู้และควบคุมการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.1.10.4.2 การเรียนรู้จากการสังเกตและประสบการณ์ตรงพร้อมได้รับคำชี้แนะ ความช่วยเหลือ การเสริมต่อการเรียนรู้จากครูจะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาจากขั้นที่เป็นอยู่ ไปขั้นที่สูงขึ้น

2.1.10.4.3 การกำหนดภาระงานที่เพิ่มความซับซ้อนและหลากหลายจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะไปตามลำดับ

2.1.10.4.4 การสะท้อนผลการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจและมีการพัฒนาตนเองต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

2.2 วัตถุประสงค์

เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูซึ่งประกอบด้วยความรู้ความเข้าใจการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอน ทักษะการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอน และเจตคติต่อวิชาชีพครู

2.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน

2.3.1 ระยะที่ 1 ขั้นตอนการจัดเตรียมของครู (ดำเนินการก่อนการจัดการเรียนการสอน) คือ

2.3.1.1 การคัดเลือกตัวแบบตามเกณฑ์

2.3.1.2 การเตรียมตัวแบบในการทำหน้าที่ตามแนวคิดการการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

2.3.1.2.1 กำหนดหน้าที่ภาระงานและบทบาทในการเป็นตัวแบบทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้เรียนตามแนวคิดการการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

2.3.1.2.2 ฝึกทักษะตัวแบบในการทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้เรียน (Scaffolding) ตามแนวคิดการการสร้างองค์ความรู้ ด้วยตนเอง

2.3.1.3 วางแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกับตัวแบบ

2.3.2 ระยะที่ 2 ขั้นผู้เรียนสร้างความรู้

2.3.2.1 ภาคทฤษฎี (ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน) ได้แก่ ขั้นสังเกต ขั้นสรุปความรู้
ขั้นผู้เรียนนำความรู้ไปใช้และขั้นผู้เรียนสะท้อนการเรียนรู้

2.3.2.2 ภาคปฏิบัติ ได้แก่ ขั้นเตรียมฝึกปฏิบัติ ขั้นฝึกปฏิบัติการสอน ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ ขั้น
ประเมินทักษะการเรียนรู้

2.4 การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน มี 8 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสังเกต 2) ขั้นสรุปความรู้ผู้เรียนรวบรวมข้อมูล
และสรุปความรู้ด้วยตนเองอย่างมีความหมาย 3) ขั้นผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ 4) ขั้นผู้เรียนสะท้อนการเรียนรู้ 5) ขั้นเตรียมฝึกปฏิบัติ
6) ขั้นฝึกปฏิบัติการสอนผู้เรียน 7) ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ 8) ขั้นประเมินทักษะการเรียนรู้

2.5 เอกสารประกอบ ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนตามแนวคิดการ
การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

3. การประเมินรูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ สมรรถนะด้านการสอนของครู และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

3.1 การศึกษาสมรรถนะด้านการสอนของครู พบว่า 1) ผู้เรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเองดีขึ้น โดยทราบข้อดีและ
ข้อบกพร่องของตนเอง 2) ผู้เรียนรู้จักคิดอย่างมีระบบมากขึ้น เพราะการเรียนรู้ออกการทำงาน ทำให้ต้องพยายามคิดพิจารณา
หาคำตอบและวิธีการแก้ปัญหา ทำให้รู้จักจัดระบบความคิดเพื่อแก้ปัญหานั้น 3) ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น
รู้ว่าจะแสวงหาความรู้ตามแนวทางที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างไร และรู้ว่าเป็นแหล่งความรู้อีกแหล่งหนึ่งที่สำคัญ 4) ผู้เรียนรู้จัก
แก้ปัญหาและตัดสินใจอย่างมีเหตุผลมากขึ้น จากการฝึกฝนการวิเคราะห์ปัญหาและข้อมูลต่างๆ ที่พบในระหว่างการลงมือปฏิบัติ
อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาในชีวิตจริง ได้ผู้เรียนกล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผลมากขึ้นเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี 5) ผู้เรียนมีความคิดริเริ่ม
สร้างสรรค์ จากการทำงานที่มีโอกาสได้คิดสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ มีโอกาสได้ลองผิดลองถูกหรือการที่ได้พยายามแก้ปัญหาด้วยวิธีการคิด
ที่หลากหลายพยายามแก้ปัญหาโดยไม่ติดกรอบความคิดตนเองมากเกินไป 6) ทำให้เป็นคนใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของคน
อื่นมากขึ้น ไม่ปิดใจเชื่อตนเองอยู่ฝ่ายเดียวและรู้จัก การเป็นผู้ให้โดยเรียนรู้ว่าการให้เป็นความสุขอย่างหนึ่ง (ผู้ให้ย่อมเป็นที่รัก) 7)
รู้จักการเคารพตนเองและผู้อื่น จากการทำงานร่วมกันในบรรยากาศที่เป็นกันเองมีความเป็นมิตร ทำให้ผู้เรียนรู้จักเคารพตนเองและ
ปฏิบัติตนด้วยความเคารพต่อ 8) มีระเบียบวินัยในตนเองมากขึ้น รู้จักบังคับตนเอง 9) รู้จักการตั้งใจเป็นกลางและเลือกปฏิบัติตน
ตามทางสายกลาง รวมทั้งมีเป้าหมายชีวิตและมีแนวทางในการดำเนินชีวิตของตนเองที่ชัดเจนขึ้น

3.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
พบว่า 1) ผู้เรียนมีความรู้สึกและความคิดเป็นของตนเอง 2) ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เอง รู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ
ที่มีอยู่ด้วยตนเอง 3) มีความยินดีร่วมกิจกรรมทุกครั้งด้วยความสนใจ 4) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ค้นพบสาระสำคัญหรือองค์การ
ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง 5) เป็นกิจกรรมอันเกิดจากการได้ศึกษาค้นคว้าทดลอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริง ทำให้ผู้เรียน
รักการอ่าน รักการศึกษาค้นคว้า 6) ผู้เรียนเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้ เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ ซึ่งนำไปสู่ การเป็นบุคคล
แห่งการเรียนรู้ (Learning Man) ที่พึงประสงค์

สรุปและอภิปรายผล

จากการพัฒนารูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของสถานศึกษาขั้น
พื้นฐานจังหวัดพะเยา มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย 3 ด้าน คือ

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพะเยามี 5 กระบวนการ คือ การวิเคราะห์หลักสูตร การออกแบบการสอน การเขียนแผนการจัดการ

เรียนรู้ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ซึ่งในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ประเด็นที่ต้องการพัฒนาสำหรับครูผู้สอนซึ่งพบว่าควรพัฒนานักเรียนวิชาชีพครูทั้งทางด้านความรู้ความเข้าใจ การออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอน ทักษะการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอน เจตคติต่อวิชาชีพครู และควรจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ในสังคม โดยการเผชิญกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสภาพจริง สอดคล้องกับการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองซึ่งเป็นแนวคิดที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยการศึกษาหาทางปัญญาเป็นการพยายามที่จะปรับผู้เรียนให้เข้ากับการเรียนตามสภาพจริง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวสรุปของ Kingfah & Phaisan (2010) ว่า ผู้สอนควรรู้ ความคลาดเคลื่อนของนักเรียนอะไร และอย่างไรบ้าง เพราะจากสถานการณ์จริงที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เมื่อครูผู้สอนได้เข้าใจถึงการเรียนตามสภาพที่เป็นจริงแล้ว นักเรียนสามารถลงมือกระทำการกับข้อมูล หรือสถานการณ์ที่เป็นจริงที่ผู้สอนได้สร้างขึ้นที่มีกิจกรรมหรืองานที่ท้าทายถึงความสามารถในการเรียนรู้ และการเข้าใจของผู้เรียนเป็นลำดับขั้นตอน โดยผ่านกิจกรรมและการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในสังคม หรืออีกนัยหนึ่งก็คือการให้ผู้เรียนฝึกฝนจนเกิดความรู้กระจ่างแจ้งในสิ่งที่ทำ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ประสบการณ์จากการมีปฏิสัมพันธ์กับตัวแบบ โดยมีแนวความคิดมาจากทฤษฎีของ Collins, Brown & Newman (1989) ที่มีตัวแบบ (Modeling) การแนะนำ (Coaching) การเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) การแสดงออก (Articulation) การสะท้อนความคิด (Reflection) และการอธิบาย (Explanation) จึงเน้นการสร้างความรู้โดยการเรียนรู้ที่ดีมีความหมายจากการมีปฏิสัมพันธ์กับตัวแบบ การฝึกหัดงาน การมีส่วนร่วมกัน การสะท้อนความคิด การประทับประคอง และการสอนแนะ สรุปสาระสำคัญของแนวคิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองรวมถึงจากแนวคิดของนักการศึกษาหลาย ๆ ท่าน และสรุปขั้นตอนการเรียนการสอนโดยการวิเคราะห์เงื่อนไขการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองกล่าวคือ นำไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีการวางแผนการสอน ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยผู้เรียนและนำไปปรับเพื่อทดลองสอนครั้งต่อไป ทำให้ได้รูปแบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องการจัดการเรียนการสอนทางวิชาชีพครู (Schunk, 2000)

2. รูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา มีองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน เอกสารประกอบได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนตามแนวคิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการนำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนั้น สิ่งสำคัญ คือ สามารถนำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาได้ไปใช้พัฒนาศึกษาในความสามารถด้านต่าง ๆ ได้จริง และสามารถพัฒนาผู้เรียนในทุกมิติ กล่าวคือ สามารถนำมาพัฒนาได้ทั้งในด้านการรู้ความรู้อิงทฤษฎี และปฏิบัติเชิงจริยธรรม โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาอยู่ที่การสร้างเสริมให้ผู้เรียนนั้น อยู่ในขอบเขตในการกระทำที่ถูกต้องทั้งต่อผู้อื่นและต่อตนเอง ซึ่งค่านิยมทางจริยธรรมที่สำคัญนั้น จัดว่าเป็นหัวใจของคุณธรรมในระดับสากล นั่นคือ การมีความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบที่จะพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลตามเป้าหมาย และจุดประสงค์ และต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกส่วนในสังคม (Lickona, Schapps & Lewis, 2002) และจากเหตุผลดังกล่าว จึงต้องกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อให้มีการนำไปใช้อย่าง มีหลักเกณฑ์และเป็นรูปธรรม นอกจากนี้การดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความชำนาญด้านการจัดการเรียนการสอนทางวิชาชีพครู เป็นผู้ตรวจสอบความเหมาะสมของขั้นตอนในรูปแบบการเรียน การสอนและแผนการสอน และปรับปรุงแก้ไข นำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีสภาพใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วจึงปรับปรุงและแก้ไขจุดบกพร่อง เพื่อให้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีความเป็นไปได้ในการจัดการเรียนการสอน และเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด จึงกล่าวได้ว่ามีการตรวจสอบคุณภาพอย่างเป็นระบบ

3. การประเมินผลการใช้รูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา พบว่า ครูผู้สอนที่ใช้รูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองมีค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนความรู้ความเข้าใจการวิเคราะห์หลักสูตรการออกแบบการสอน การเขียนแผนการจัดการ

เรียนรู้ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลสูงกว่าครูผู้สอนที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้การสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง พบว่า เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ค้นพบสาระสำคัญหรือองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง อันเกิดจากการได้ศึกษาค้นคว้าทดลอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริง ทำให้ผู้เรียนรักการอ่าน รักการศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้ กล่าวได้ว่าบทบาทของครูผู้สอนและผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นไปอย่างค่อนข้างเท่าเทียมกันทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรับรู้เป็นของตนเอง และมีความรู้สึกรับรู้ การเรียนการสอนตามรูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ที่เน้นการมีส่วนร่วมกัน (Collaboration) ของผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งแตกต่างจากการสอนแบบอื่น ๆ เช่นดัง Ormrod (2000) ได้ยกตัวอย่างว่าการสอนแบบบรรยายที่ผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ และ ผู้สั่งการ ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้และคำสั่งจากผู้สอน หรือการเรียนในการเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนรู้ในการทำงานกลุ่ม รู้จักบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม ก่อนการเรียนแบบกลุ่มในบทเรียน ทำให้ผู้เรียนรู้จักกันมากขึ้น พร้อมทั้งจะช่วยเหลือกัน ทำให้มีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพ รวมทั้งทำความเข้าใจระหว่างผู้สอนและผู้เรียนโดยการเขียนประวัติส่วนตัวโดยละเอียด และในการเรียนการสอน ผู้สอนต้องใช้ความยืดหยุ่น (Martin, 2003) เนื่องจากผู้เรียนต้องทำงานหนักและต้องเรียนรู้ในกลุ่มย่อยมาก ผู้สอนจึงต้องใช้เทคนิคการเสริมแรง สร้างขวัญกำลังใจด้วยการชมเชยเมื่อกลุ่มผู้เรียนมีความตั้งใจในการทำงาน ค้นพบสิ่งที่มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ มีน้ำใจต่อเพื่อน ๆ มีกระบวนการเรียนรู้ที่ดี เป็นต้น ซึ่งผู้สอนเป็นครูให้ผู้เรียนเห็นถึงความเป็นกัลยาณมิตรระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้สอนกับบุคลากรอื่น ๆ เป็นครูที่มีความเมตตาต่อนักเรียน ของบุคคลของ Corlett (2001 : 17) ที่ว่าในการที่จะพิจารณาว่า บุคคลที่ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่งแล้ว จะเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบหรือไม่นั้น ด้วยวิธีการสะท้อนความคิดโดยใช้สามัญสำนึกว่า จะพิจารณาจากเหตุการณ์ที่ เมื่อพบบุคคลที่อยู่ในความรับผิดชอบเป็นสาเหตุ หรือนำไปสู่การเกิดต่อบุคคลอื่นที่ไม่ได้อยู่ในความควบคุมดูแลแล้ว บุคคลนั้นต้องรับผิดชอบต่อบุคคลนี้ด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการรูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

1.1 รูปแบบใช้การเรียนการสอนนี้ ถือว่าเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ไม่ควรจะเป็นผู้บริหาร หรือครูผู้สอนนั้น ควรส่งเสริมและสนับสนุน ที่มีการเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาเข้าด้วยกัน โดยใช้ Theme และ Concept เป็นตัวกำหนดประเด็นในการศึกษา ใช้กระบวนการทางปัญญาในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และเน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน ผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษา โดยกรอบแนวคิดของหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน เน้นการใช้กระบวนการทางปัญญาในการเรียนรู้ตามสภาพจริงในบริบทสถานการณ์จริง เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา โดยเฉพาะผู้สอนนั้นควรศึกษารายละเอียดของรูปแบบการเรียนการสอน คู่มือในการใช้รูปแบบการเรียนการสอน และแผนการสอนต่าง ๆ ให้เข้าใจก่อนนำไปใช้ เพื่อให้สามารถดำเนินการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอนเป็นทีม และเกิดผลในการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางด้านวิชาชีพครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่าง ๆ

1.2 ในการดำเนินการเรียนการสอน ผู้สอนมีบทบาทตามรูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง กล่าวคือ เป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้สอนแนะ ผู้ให้การประทับประคองและเป็นครู ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ ที่ผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้และเป็นแบบอย่างที่ดี นอกจากนั้นควรสนับสนุนให้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สนับสนุนผู้สอนให้ร่วมกันวิเคราะห์ Theme และ Concept ต่าง ๆ ในหลักสูตร เพื่อร่วมกันออกแบบและวางแผนการจัดการจัดการเรียนการสอน มีการเตรียมคู่มือการจัดการเรียนการสอน มีการจัดหารวมทั้งผลิต

เอกสารและตำรา ซึ่งเป็นสิ่งที่จะเป็นในการเรียนการสอนที่เน้นให้เรียนรู้จากครูที่มีความเชี่ยวชาญรูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง แนวคิดการเรียนรู้รูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพราะบทบาทของครูผู้สอนนั้นควรตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการเป็นต้นแบบให้แก่ผู้เรียนสังเกตพฤติกรรมและการแก้ปัญหา นอกจากนี้ผู้สอนมีหน้าที่ส่งเสริมและช่วยเหลือให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และแสดงออกในการแก้ปัญหาอย่างเต็มความสามารถ รวมไปถึงบทบาทผู้อำนวยความสะดวก ผู้สอนแนะ ผู้ให้ประทับประคอง ดังนั้นผู้สอน จะต้องมีความยืดหยุ่นในการเรียนการสอน เพราะในการเรียนการสอนบางครั้งผู้สอนไม่สามารถดำเนินการตามแผนการที่วางไว้ได้ทั้งหมด รวมทั้งผู้สอนอาจจะไม่สามารถเป็นครู ในทุกเรื่องที่นักเรียนแก้ปัญหาอยู่ นั่นก็คือผู้สอนอาจจะต้องเป็นผู้เรียน ไปพร้อมๆ กับนักเรียนด้วย ดังนั้นการที่ต้องการให้ผลการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ผู้สอนจะต้องศึกษาจุดมุ่งหมายเนื้อหาที่จะสอน ลักษณะของผู้เรียนแต่ละระดับทางการเรียนให้มาก รวมทั้งศึกษากระบวนการและการดำเนินงานการเรียนการสอน เพราะกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน ทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดี มีแรงจูงใจ และมีพฤติกรรมในการเรียนที่ดีขึ้น คือ จะเป็นการส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในกระบวนการแก้ปัญหา ส่งผลให้ความสามารถในการแก้ปัญหาในการเรียนดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลการใช้รูปแบบสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ที่มีต่อตัวแปรด้านการคิด ได้แก่ ทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน เช่น ทักษะการสังเกต การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ เป็นต้น รวมทั้งตัวแปรด้านทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสื่อสาร ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ในการเรียนแบบกลุ่ม ผู้เรียนต้องใช้ทักษะการทำงานกลุ่มและทักษะ การสื่อสาร รวมทั้งผู้เรียนส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ช่วยให้ผู้เรียน ได้ฝึกทักษะการคิดเกือบในทุกขั้นตอน
2. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับวิธีการคิด และปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟิก.
- กิ่งฟ้า สินธุวงศ์ และไพศาล สุวรรณน้อย. (2553). การประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริง. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). แนวทางการประเมินตามสภาพจริง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561). กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟิก
- Collins A., Brown J.S. & Newman S.E. (1989). Cognitive apprenticeship: Teaching the craft of reading, writing and mathematics. In L.B. Resnick (Ed.). **Knowing, learning and instruction: Essays in honor of Robert Glaser.** Hillsdale, NJ: Erlbaum..
- Corlett . (2001). **Work organization and ergonomics.** Ireland, Durbin.
- Kingfah Sinthuwong K. & Suwannoi P. (2010). **Evaluation of Teaching and Learning Based on Real Condition.** Khon Kaen: Faculty of Education Khonkaen University

- Lickona T., Schaps E., & Lewis, C. (2002). **Eleven principles of effective character education**. Washington, DC: Character Education Partnership.
- Martin. (2003). Predicting travel Patterns of Senior Citizens: How the Past May Provide a Key to the Future, **Journal of Vacation Marketing**, 7(4); 357 - 366.
- Ministry of Education. (2002). **National Education Act 1999 and amendments (Version 2) 2002**. Bangkok: Sweet pepper graphic.
- Office of the Basic Education Commission. (2006). **Guidelines for actual assessment**. Bangkok: Printing House, Agricultural Cooperative Assembly of Thailand.
- Office of the National Education Commission. (2002). **Proposals for educational reform in the second decade (2009 - 2018)**. Bangkok: Sweet pepper graphic
- Ormrod. (2000). **Practical Research: Planning and Design**. (9th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Schunk D.H. (2000). **Learning theories: An educational perspective**. (3rd ed). New Jersey: Prentice Hall.